

Vlot communiceren met doven: enkele tips voor de politie

Taalkeuze

1 Heb oog voor de **specifieke communicatieve noden** van doven. Sommige doven verkiezen communicatie in Vlaamse Gebarentaal (VGT), anderen kennen geen VGT of verkiezen het Nederlands. Vraag vooraf hoe de dove persoon het liefst wil communiceren.

Anderstalige doven

2 Houd er rekening mee dat er ook **anderstalige doven** zijn die (nog) geen VGT en/of Nederlands kennen. Gebarentaal is niet universeel en ook in Wallonië en in Nederland worden andere gebarentalen gebruikt. Indien de dove persoon dus een andere gebarentaal gebruikt dan VGT, kan het nuttig zijn om een beroep te doen op een **tweede tolk, nl. een dove tolk**. Deze dove persoon werkt samen met de horende tolk VGT en tolkt tussen VGT en de gebarentaal van de anderstalige dove persoon.

Zichtbaarheid, licht en contrast

3 Zorg er steeds voor dat u **zichtbaar bent** voor de dove persoon als u hem/haar nadert. Eventueel kan u even zwaaien naar de persoon of de aandacht trekken door een tikje op de schouder of (boven) arm. Zorg ook voor een **goede verlichting**. Slecht verlichte ruimtes kunnen de communicatie bemoeilijken. Houd ook rekening met de **lichtinval**: vermijd dat de dove gesprekspartner tegen het licht in moet kijken.

Wanneer dove mensen spreken

4 Sommige doven spreken met een wat vreemde **stem** of hebben moeite met het uitspreken van bepaalde klanken. Omdat dove personen zichzelf niet horen spreken, kunnen zij moeilijker inschatten of ze **te stil of te luid** spreken.

Dove mensen aanspreken

5 Gesproken taal is voor dove mensen moeilijk toegankelijk. **Spraakafzien** (of liplezen) vergt heel veel **inspanning** en niet iedereen is er even goed in. Zorg er in elk geval voor dat uw **mond onbedekt** is. Praat niet met iets in de mond en blijf de dove persoon steeds **aankijken**. Vermijd ook het gebruik van dialect. U kan het de dove persoon makkelijker maken door uw gesproken taal te combineren met bv. wijzen en andere ondersteunende "gebaren".

Kennis van geschreven Nederlands

6 De meeste doven die Vlaamse Gebarentaal als eerste taal hanteren, zijn tweetalig en kennen ook Nederlands, maar toch gebeurt het dat ze **instructies of documenten in geschreven Nederlands** (bv. een geschreven verklaring) niet goed begrijpen. Houd hier rekening mee. Eis nooit dat een dove persoon een verklaring tekent die hij/zij niet volledig begrijpt.

Een tolk Vlaamse Gebarentaal erbij

7 Schakel voor communicatie in VGT een **professionele tolk** in (www.cabvlaanderen.be). Zorg ervoor dat de dove persoon de tolk steeds goed kan zien. Spreek de dove persoon **rechtstreeks** aan met "u" of "jij", kijk hem/haar aan en richt u niet (enkel) tot de tolk.

De rol van de tolk

8 **Respecteer de rol van de tolk**. Vraag hem/haar niet om verdere uitleg te verschaffen aan de dove persoon. Hiervoor bent u als politieambtenaar verantwoordelijk. De tolk is geen juridisch expert of helper.

Afstandstolken

9 Indien er geen tolk Vlaamse Gebarentaal ter plaatse kan komen, is het zinvol om na te gaan of er een beroep kan worden gedaan op een **afstandstolk** (zie www.cabvlaanderen.be/afstandstolken). Als ook dit niet kan, stel dan indien mogelijk het gesprek uit tot er wel een tolk aanwezig kan zijn.

Hoe bijdragen tot een vlotte vertolking?

10 Het **tolken van cijfers, data en eigennamen** leidt vaak tot een zekere vertraging in de vertolking. Eigennamen bv. moeten meestal gespeld worden en dat vraagt tijd. U kan dergelijke gegevens ook opschrijven, dat maakt het de tolk makkelijker.

Handboeien en gebarentaal

11 Houd er rekening mee dat communiceren in een gebarentaal zo goed als onmogelijk is **met handboeien aan**.

Snel en groot gebaren = agressief?

12 Een dove persoon die **boos** is, gaat wel eens **snel en groter gebaren**. Dit is te vergelijken met luider gaan spreken. Het betekent dus niet dat de persoon (fysiek) agressief wordt.